

13. Indberetning fra Rådmandsgades Skole

I oktober 1897 opfordrede formanden for Københavns Mejeriforening inspektørerne på de københavnske kommuneskoler til at give deres bud på, i hvor høj grad erhvervsarbejde påvirkede børnenes udvikling. Skoleinspektørernes svar havnede i Magistratens 1. afdeling, hvorunder det kommunale skolevæsen hørte.

Magistratens fire afdelinger udgjorde sammen med Borgerrepræsentationen Københavns bystyre.

Kilden findes også som pdf. af original dokumentet.

Indberetning fra Rådmandsgades Skole

Kommuneskolen i Raadmandsgade.

København L.

den 9. Oktober 1897.

Herr Hans Christensen^[1]

Nørrebrogade 215.

Den Bestræbelse, Deres Cirkulære tagen Ordet for, en saa god og smuk, at den i højeste Grad maa paaskønnes, og for saa fyldigt som muligt at kunne besvare Deres Forespørgsler har jeg i den Anledning indhentet Oplysninger fra alle Skolens store Klasser. Naar disse Oplysninger samles, blive Resultatet følgende:

Af Afgangsklassens 14 Drengs arbejde de 4 i 4 ½, de 6 i 5 ½ á 7 Time

Af 1' Klassernes^[2] 72 Drengs

Af 2' Klassernes 108 Drengs:

arbejde 16 i 5 Timer

arbejde 8 i 4 Timer

18 " 6 "

14 " 5 "

10 " 7 "

20 " 5 á 6 "

2 " 9 á 10 " daglig

19 " 6 "

5 " 7 timer daglig.

Heldigst stillede ere Fabriksbørnene; de arbejde 5 á 6 times daglig og have fast Spisetid. Af Bypladser synes de hos Urtekræmmere at være de værste. En Dreng angives at skulle møde fra Kl. 8-12 formiddag og saa desuden Fredag og Lørdag Aften fra 8½ - 10; andre have Arbejdstid fra 6½ -12 formiddag og derpå atter fra Kl. 6½ til Kl.10 eller 11 Aften (9 á 10 Tim[er] foruden 5 Skoletimer). Om en Dreng fra Tredie klasse skriver Læreren: " Han har Plads hos Urtekræmmer (Navn og Adresse) fra Kl. 7-7,55 Morgen, er derpaa i

Skolen fra Kl 8-1, i sin Plads igen fra Kl. 1¼ - 9¼ Aften, Lørdag Aften endog til Kl. 11. Løn 1½ Kr. Ugentlig. Han er 10½ Aar gammel og har været i Pladsen 1½ år. Hans Kundskabstegnelse og Udvikling lider i høj Grad herunder". Om en anden 3' Klasses Dreng haves følgende Opgørelse:

Hos Urtekræmmeren fra 6½ - 12 form.

i Skolen " 1 - 6 Em.

atter hos Urtekræmmeren " 6½ - 9 "

i alt 13 Timer

Har ikke tid til Lektuelæsning." (Nej, det kan man nok forstaa.) Det værste Skudsmaal faar imidlertid Mælkeforsyningsselskaberne, især er "Enigheden" berygtet. Her er Arbejdstiden fra Kl. 5 Morgen til Kl. 12 á 12½ Middag og uden fast Spisetid; endda klages her jævnlig over, at Kuskene holde Drengene i Arbejde til Kl. 1-1½, saa de komme for sent til Skole. De holde da deres Indtog i Klassen sveddryppende, snavsede og sultne; saa snaart de blive sat ned, falde de i Søvn. Forrige Skoleaar foregav en Elev Sygdom i 2 á 3 Uger, indtil det omsider viste sig, at han arbejdede for "Enigheden". Om en Dreng oplyses det, at han sidste Sommer havde Arbejde fra Kl. 6-12 Form[iddag] og saa efter at have været i Skolen fra Kl 1-6 Efterm[iddag] atter var engageret fra Kl. 8-12 Aften som Keglerejser (i alt 15 Timer). En Lærer henleder Opmærksomheden paa Kaffebrænderier og Sennopsfabrikker og spørger, hvorfor de ikke staa under Arbejdsinspektøren.

At der i Pigeklasserne ogsaa kan forekomme Tilfælde af utilbørlig lang Arbejdstid og Overanstrengelse ved legemligt Arbejde tør vel ikke benægtes; men de Oplysninger, Pigeskolens Lister indeholde, ere dog langt fra af saa graverende Art som Drengeskolen. Dog maa noteres de ikke faa Eksempler paa en 6 Timers daglig Arbejdstid; naar hertil lægges de 5 Timers Skoletid fremkommer en 11 Timers Arbejdsdag, og en saadan er upaatvivlelig lovlig lang for en Skolepige.

Ærbødigst

Bondesen

Magistratens 1. afdeling, journalsag nr. 1693 / 1901. Københavns Stadsarkiv

[1] Hans Christensen var formand for Københavns Mejeriforening.

[2] På den tid begyndte børnene i 6 klasse, 1. klasse var den næstsidste klasse i skoleforløbet, afgangsklassen den sidste. I februar 1907 vedtog bystyret, at skolegangen skulle starte med 1. klasse, 6. skulle være den næstsidste klasse og afgangsklassen den sidste.